

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 5. januarja 1924.

Telefon štev. 552

STEV. 3.

Ivan Jelačin ml.:

Poročilo o situaciji sladkornega trga v Jugoslaviji pričetkom leta 1924.

V tekoči kampanji so pridelale domače rafinerije sladkorja — osem po številu — skupno 3.400 do 3.600 vagonov sladkorja. Letna poraba sladkorja v Jugoslaviji pa se ceni na okroglo 5.000 do 5.500 vagonov, tako da produkcija domačih tovarn ne bo pokrila celoletne potrebe in bomo neobhodno navezani na uvoz sladkorja iz inozemstva.

Od domačih tovarn sladkorja sta tovarni v Belju in Čukarici pri Beogradu v državni upravi, dalje Osješka d. d. tovarna sladkorja in ona v Usori (Bosna) izven kartela, dočim so ostale tovarne združene glede enotne prodaje sladkorja v Savezu fabrika šečera v Beogradu. Ob pričetku letošnje kampanje je nastopila precej ostra konkurenca med domačimi tovarnimi ter vsled razmeroma nizkih prodajnih cen domačega sladkorja uvoz iz inozemstva ni konveniral. Vsled porastka sladkorne cene na svetovnem trgu zvišale so tudi domače tovarne sladkor, vendar pa so še do zadnjega časa odgovarjale prodajne cene domače proizvodnje našemu kupcu ter vsled tega inozemski sladkor za sedaj še ne prihaja na trg v Jugoslavijo ali pa le v neznatnih množinah.

Ker pa je z ozirom na domačo nezadostno produkcijo očitno, da bomo v mesecu marcu ali aprilu 1924 več ali manj razprodani z domačimi zalogami, katerih hifrejša ali počasnejša razprodaja bo odvisna od finančnih potreb posameznih tovarn in od višine prodajne cene, je torej gotovo, da bomo morali uvoziti primanjkljaj okoli 2.000 vagonov sladkorja iz inozemstva. Za uvoz prihaja v poštev sladkor iz Čehoslovaške, Madjarske, Jave, Kube in Egipta.

Za Slovenijo je prihajal do sedaj v glavnem v poštev Trst kot uvozno tržišče za sladkor, ker je bila v tržaški luki vedno na razpolago velika količina Java sladkorja (kristalnega v sipi) in ker so tržaški prekupci vedno nudili slovenskim tvežkam češki sladkor po nižjih cenah, ko smo ga mogli direktno uvažati v Slovenijo iz Čehoslovaške. Bili smo torej v Sloveniji ob času uvoza sladkorja iz inozemstva v zadnjih letih skoro izključno navezani na Trst, ker se nam direktno iz Češke ni nudilo potrebnih ugodnosti pri nakupu. Želeli bi bilo torej, da se omogoči s strani čehoslovaških faktorjev direktni uvoz sladkorja v Slovenijo, kar je želeli tako iz narodnogospodarskega, kakor tudi nacionalnega jugoslovanskega stališča.

Zdi se, da imajo tržaški italijanski trgovci zasigurno prednost pri uvozu sladkorja iz Čehoslovaške pri železničnih tarifah ali morda kakih železničnih refakcijah, ki jih prejemale pri direktnem uvozu iz Češke v Trst. Treba bi bilo torej misliti na to, da se s primerno regulacijo železničnih tarifov ali zagotovilom refakcij omogoči direktni uvoz češkega sladkorja v Slovenijo preko Maribora ali Jesenic.

Tržaški trgovci nudijo poleg tega jugoslovanskim kupcem važno ugodnost v plačilnih pogojih na ta način, da prodajajo češki sladkor na 30 dnevni plačilni rok, dočim je treba sladkor pri direktnem uvozu iz Čehoslovaške v Jugoslavijo plačevati naprej in poleg tega čakati

vsled približno 14 dnevnega prevoza dalje na prejem blaga kot pri dobavah iz Trsta, ki trajajo pri normalnem železničnem prometu iz Trsta v Ljubljano največ tri dni, kar znači novo posebno ugodnost za domače naše kupce.

Omeniti je treba dalje, da v zadnjem času močno narašča dovoz sladkorja v Trst iz Madjarske in da se opaža pri tržaških prekupcih ponovno nelepe manipulacije pri prodaji madjarskega sladkorja na ta način, da pretresajo madjarski sladkor iz vreč z madjarskimi označbami tovarn v nevtralne vreče brez signatur in znakov o izvoru ter tako lahko prodajajo dalje sladkor madjarskega izvora kot čehoslovaški proizvod, kar gotovo ne bi bilo mogoče, ako bi se navezal direktni uvoz sladkorja iz Čehoslovaške v Jugoslavijo, predvsem v Slovenijo.

Ker domača produkcija sladkorja v Jugoslaviji najbrž tudi še v prihodnjih letih ne bo krila celoletne potrebe vsled težkoč pri pridelovanju sladkorne repe, računati je z dejstvom, da bomo še več let navezani na uvoz iz inozemstva in je torej dejanska potreba, da se olajša in omogoči direktni uvoz sladkorja iz Čehoslovaške v Jugoslavijo.

Kvaliteta jugoslovanskega sladkorja je po večini prav dobra, nekatere tovarne pa izdelujejo celo prvovrstni sladkor, ki nič ne zaostaja za čehoslovaškim izdelkom. Naravno, da naši konzumenti vsled tega zahtevajo dobro kvaliteto sladkorja in radi dajejo prednost češkemu sladkorju, katerega kakovost je znano dobra in bi torej spričo neizogibne potrebe uvoza tudi iz tega razloga odjem češkega sladkorja v Sloveniji bil gladek in znan, če bi se v drugih ozirih zamoglo ugoditi upravičenim zahtevam jugoslovanskih, oziroma slovenskih kupcev.

M. K.

Trošarina na žganje po novih predpisih.

Mesec november 1923 nam je prinesel dva zakona, ki sta za gospodarsko življenje zelo važna. Je to novi zakon o taksah in pristojbinah oziroma zakon o izpremembah in popolitvah zakona o državni trošarini.

O prvem zakonu, ki je stopil v veljavo dne 15. novembra 1923 se je že marsikaj pisalo in ni bilo baš vse ugodno, kar se je navajalo.

Drugi zakon, ki je stopil v veljavo dne 20. novembra 1923, je morda stvarno boljši. Ali je pa bil potreben in koliko je narodno gospodarsko utemeljen, je drugo vprašanje, ki zasluži nedvomno vso pozornost.

Ob prevratu so veljali v raznih delih naše države razni zakoni. Tudi glede trošarine na žganje je bilo tako. V Sloveniji smo prevzeli do nadaljnjega zakon o davku na žganje bivše Avstrije. Leta 1921 smo dobili nov zakon o državni trošarini, taksah in pristojbinah, ki pa med drugim trošarine na žganje ni izenačil za vse dele države, kakor tudi sedanji zakon tega ni storil. Zakon iz leta 1921 s svojim obširnimi pravilnikom je ločil trošarino na žganje od trošarine na alkohol ter uveljavil za osiguranje na žganje za vso državo, kjer se je ta trošarina dotelej pobirala, to je za vso državo razen

Srbije, nova določila, za špirit pa, na katerega se je pobirala trošarina tudi v Srbiji in Črni gori, je pustil z malimi izpremembami v veljavi predpise, ki so bili v posameznih delih države dotelej v veljavi.

Novi zakon od novembra p. l. ni na tej dvodelnosti ničesar izpremenil, pač pa je izvil glede veljavnosti zakona o trošarini na žganje tudi Črno goro. Tako smo od izenačenja še daleč.

Za Slovenijo veljajo glede špiritja še skoro povsem predpisi bivše Avstrije, glede žganja pa predpisi od novembra p. l. Glede poslednjih je predvsem važna ugotovitev, kaj je razumeti pod pojmom žganje (rakija). Na to vprašanje nam odgovarja pravilnik v izmenjanem členu 116 tako-le:

»Žganje se smatra destilat koščičastega sadja, sadja z enim ali več pečki (zrni), sadja, čegar plod so jagode, vina, vinskega mošta, brozge in droži, korenja (razen sladkorne pese), dinj, buč in modice. Ako je pa ugotovljeno, da je destilat vina ležal dve leti, se smatra za konjak.

Žganjekuha iz drugih snovi, zlasti iz škrobnih materij (koruza, žito, fižol, krompir) celuloze, sladke repe (trpinambure) sladkorne pese, mela-se in odpadkov pri fabricaciji sladkorja ali piva, je v vsej kraljevini zabranjena. Iz teh snovi se sme proizvajati samo špirit v špiritovih tvornicah.

Tukaj se nam takoj vsilijo važna vprašanja. N. pr. Vinski destilat postane po novih predpisih konjak, ako je dve leti ležal. Do sedaj se je smatral vsak vinski destilat za konjak in je bilo zaradi tega trošarine prosto prekuhavanje vina nedopustno. Sedaj bo pa mogel vsakdo, ki se ne peča s prodajo alkoholnih pijač, proizvajati iz vina žganje davščine prosto. Ker postane v dveh letih vinski destilat konjak, bo moral pač posestnik takega destilata po dveh letih plačati trošarino 35 Din za hl.

Prodajalci alkoholnih pijač bodo pa morali za proizvod iz vina plačati 20 Din od hl takoj in čez dve leti diferenco 15 Din od hl.

Ker pa se konjak proizvaja tudi iz vina direktno in je tako proizvajanje konjaka zavezano trošarini 35 Din od hl takoj pri proizvodnji ter ni nikjer odrejeno, da bi se glede te proizvodnje dosednji predpisi v čem izpremenili, moramo sklepati, da ni konjak samo destilat vina, ki je dve leti ležal, marveč tudi destilat vina, ki je bil kot konjak proizveden, četudi ni prav nič ležal. V takem primeru bo pač moral izdelovalec konjaka plačevati za konjak določeno trošarino takoj ob proizvodnji in ne še le po dveh letih.

Če je bilo dosedanje določilo, da je vsak vinski destilat konjak, preveč fiskalno, bo sedanje določilo, da postane vinski destilat še le po dveh letih ležanju konjak, praktično bolj ali manj brezpomembno.

Zakon našteva sirovine, katerih destilat je smatrati za žganje ter pristavlja, da je žanjekuha iz drugih snovi zabranjena, češ, da je iz teh snovi dopustno proizvajati samo špirit v špiritnih tvornicah. Pri tem našteje nekaj teh snovi nominalno.

Niti med snovmi za žganje niti med snovmi za špirit niso imenovane suhe hruške, suhe slive, smokve, rožiči in sploh snovi, ki so se doslej prištevale k sirovinam z višjo sladkornostjo. Ali se naj v bodoče prekuhavajo te snovi samo v tvornicah za špirit, ali je dopustno prekuhavati tako, kakor je sploh predpisano za izdelavo žganja?

Znano je, da so se suhe hruške, suha jabolka in suhe slive dosedaj

smele prekuhavati samo s posebnim privoljenjem finančnega okrajnega ravnateljstva, ako je bilo dokazano, da so pokvarjene, a da niso bile namenoma pokvarjene. Druge sirovine z višjo sladkornostjo so bile izključene od prekuhavanja po pavšalaciji. Kaj danes?

Ker novi predpisi teh snovi posebej ne omenjajo, jih smemo pač opravičeno uvrstiti tje, kamor po svojem bistvu spadajo, to je med sadje, čegar destilat je žganje in bo v tem vprašanju postopati popolnoma tako, kakor glede žganja iz sadja sploh. Zlasti ne bo treba za suhe hruške, suha jabolka in suhe slive več potrdil političnih oblastev, da so pokvarjene in dovoljenja finančnih okrajnih ravnateljstev, da se smejo prekuhati, ker določa pravilnik k novemu zakonu, da so vsi dosednji predpisi glede žganjekuhe razveljavljeni.

Vsekakor bi bilo želeli, da bi finančna uprava ta in slična vprašanja pravočasno pojasnila in dala svojim organom potrebna navodila.

Kaj pa določajo novi predpisi glede žanjekuhe?

Najvažnejše določilo se glasi:

Trošarina na žganje se plačuje ob priliki prepuščanja žganja v promet in potrošnje in plačevanje po kotlu se ukine.

Da povsem razumemo pomen tega določila, je treba, da se kratko ozremo na predpise, ki so bili doslej v veljavi.

Trošarino na žganje je pobirala država doslej na dva načina:

- a) potom pavšalacije po proizvodnosti žgalne priprave;
- b) po dejanskem proizvodu, ugotovljenem s kontrolnim aparatom ali z zbiralnikom.

Pogoditve že zakon iz leta 1921 ne pozna več.

Prvi način pobiranja trošarine je značil obdavčenje produkcije, drugi način pa obdavčenje produkta.

Po sebi umevno je, da je zahtevalo obdavčenje produkcije strogo državno kontrolo, ki se je morala nanašati pred vsem na žgalne priprave. Vrhu tega je zahtevala pavšalacija po proizvodnosti žgalne priprave minuciozno razlikovanje žgalnih priprav po konstrukciji, delih, razmerju širine in višine itd., ker so bili vsi ti momenti največje važnosti za pravično odmero trošarine.

V Sloveniji smo imeli skoro brez izjeme samo pavšalirane žgalne priprave, ponajveč male kotle, namenjene v prvi vrsti pridelovanju žganja za domače potrebe proizvajalcev. Nekaj žganjarn je pa vendar proizvajalo tudi žganje za trgovino, a tudi te po pavšalaciji. Kontrolnega aparata ni imela doslej v Sloveniji nobena žganjarna, zbiralnik menda v novejšem času ena sama.

(Dalje prihodnjic.)

Otvoritev brezžične postaje v Ljubljani.

V Ljubljani so se vršili na Novega leta dan prvi oficijelni poizkusi nove prejemne radio-postaje. Je to za razvoj našega gospodarstva izredno važna pridobitev, ki jo z največjim navdušenjem pozdravljamo. Postaja se je zgradila v domači delavnici naše poštne direkcije, po načrtih in pod osebnim vodstvom čefa tehničnega oddelka poštne direkcije gosp. ing. Osana. Poizkusi so se obnesli izvrstno. Navzoči povabljeni gostje so imeli priliko, da na našem pošt-nem ravnateljstvu prisostvujejo kon-

certu, ki se je izvajal v Berlinu, da slišijo poročila radiopostaje iz Pariza in Sofije, jasno in glasno, kakor da bi sedeli pri slušalu lokalnega telefona.

Prejemna postaja se nahaja v poslopju pošne direkcije in bo začasno služila samo v instruktivne svrhe, da se tehnično in praktično izvežba domači personal, ki bo dodeljen veliki radio-postaji, ki se gradi v Domžalah.

Po svoji tehnični konstrukciji je nova prejemna postaja jedva li večja od vsake druge navadne telegrafске odnosno telefonske postaje.

Toki visoke frekvence se lovijo v žični anteni, ki je na strehi poslopja, kjer je pošna direkcija, in sega do strehe šole na Čojzovem grabnu. Ker so toki zbog ogromne daljave oddajnih postaj jako šibki, jih je treba ojačiti, v kar služijo takozvane troelektrodne cevi. Najprej se ojači tok visoke frekvence, ki po ojačenju vpliva bolj močno na detektor ali audijum. Ta izpremeni tok visoke frekvence v tok nizke frekvence, ki se potem v telefonskem slušalu že sliši. Ker bi pa bil ta tok še preslab, se s pomočjo drugih troelektrodnih cevi še ojači in se tako ojačeni tok spelje v telefon, kjer se potem telegrafsko znamenje ali telefonski govor razločno in jasno čuje.

Razen žične antene je na razpolago tudi okvirna antena, ki je postavljena v sobi prosto brez vsake zunanje žice.

Postaja ima pripravo, da se lahko uglašja na vse sedaj praktično uporabljene valovne dolžine od 300 do 20.000 metrov. Da ne bi brezžične postaje pri oddaji poročil motile ena druge, oddaja namreč vsaka postaja z raznimi drugimi valovnimi dolžinami. Tako daje n. pr. Bordeaux z valovno dolžino 19.400 m, Pariz daje koncerte z valovno dolžino 2600 m, New York pa oddaja poročila z valovno dolžino 400 m in 455 m in ima zato tudi dve postaji.

Na naši postaji se čujejo poročila iz Londona in iz vseh postaj kontinenta. Čujejo se poročila iz francoskih postaj, čuje se Nauen, Hannover, Prago, Sofijo, Bukarešt, Madrid, Sevastopol, Moskvo itd. Postaja bo prejemala redno iz vseh teh postaj poročila korespondenčnih uradov, borzna poročila itd. in obžalovati je le, da se ne bomo mogli posluževati te tako važne inštitucije in dobivati dnevno vsa poročila, ki jih bo prejemala naša postaja. Iz popolnoma nerazumljivih vzrokov je namreč ministrstvo pošt in brzojavov prepovedalo, da se oddajajo poročila, ki jih bo prejemala naša postaja katerimsibodi osebam, zavodom ali uradom. Samo trgovski in obrtniški zbornici za Slovenijo se bodo smele dajati kopije poročil, toda samo poročil domačih borz, dajati poročila kake druge vrste je postaji strogo prepovedano.

Nova prejemna postaja je del velike radio-postaje, ki se že gradi v Domžalah. Šef tehničnega oddelka g. ing. Osana, ki je bil poslan januarja meseca 1922 kot strokovni zvedenec v reparacijsko komisijo v Pariz, je v sporazumu z ministrstvom pošt in brzojavov ter z reparacijsko komisijo dosegel, da dobi naša država na račun reparacij iz Nemčije tri brezžične postaje, od katerih se bo postavila ena v Domžalah, druga v Zagrebu, tretja pa v Skoplju. Zemljišče v Domžalah je že kupljeno, tudi pot do zemljišča je že zgrajena. Vse priprave so v najboljšem teku, pričakuje se samo strojev, ki jih bi morali dobiti že tekom meseca novembra p. l., a se je dobava zbog nekaterih spornih vprašanj glede dobav na račun reparacij zakasnila.

V Domžalah se bodo postavili stroji in električni aparati, poročila se bodo pa oddajala iz telegrafske centrale v Ljubljani, ki bo s postajo v Domžalah žično zvezana. Stroji bodo dajali 50 konjskih sil in antene energijo 10 kilovat. Z energijo 10 kilovat bo mogla postaja oddajati poročila za najoddaljenejše postaje, kakor London, Madrid in Kopenhagen. Stroji imajo tudi rezervo, ki se

uporabi za ojačenje toka v slučaju, da je atmosfera neugodna. Aparati bodo imeli pripravo za oddajo brzojavov in za brezžično telefonijo. Zato bo ta postaja tudi v stanu, da bo oddajala po dogovoru s stranikami, golovimi zavodi itd. ter v sporazumu z ministrstvom poročila, govore, predavanja, koncerte, ki se bodo lahko slišali v krogu 100 do 200 km in tudi več, povsod kjer se bodo nahajale prejemne postaje.

Take prejemne postaje za amaterje, izdeluje že, kakor čujemo, neka zagrebška tvrdka. Cene so razme-

Višjega deželnega sodišča svetnik dr. Edvard Pajnič:

Kolebajoča vrednost denarja in pravne razmere.

(Nadaljevanje.)

Sila težaven je pri nas položaj industrijskih podjetij, ki morajo le na domačem trgu tekmovali z inozemsko, že vpeljano industrijo. To velja n. pr. posebno v naši strojni industriji. Naravno je, da dobavi taka tovarna stroje specialne in komplicirane kakovosti le na posebno naročilo. Da varuje svoj ugled napram tujim tvrdkam, primorana je po vnaprej določeni ceni sprejeti dobavo, ki jo zamore izvršiti še le v več mesecih s proizvodjalnimi stroški, ki daleč presegajo pogojeno kupnino. Kajti v tej dobi so vsled padle vrednosti denarja narasli proizvodjalni stroški; posebno naj omenim one na mezdah ter za vse surovine (n. pr. kovine), katere je dobaviti iz inozemstva z boljšo valuto. Posebno glede teh dobav iz inozemstva držati se je povse valutnega ključa, to je vpoštevati je padec naše valute na borzi po merilu n. pr. švicarskega franka. So gotove industrije tudi pri nas, kjer do 75% rastejo in (večinoma) padajo proizvodjalni stroški v razmerju s tečajem švic. franka pri nas. Ali tudi v ostalem opaziti je pri obratnih stroških (mezdah, cenah za domače surovine, cene za življenske potrebščine sploh), da teže po zvišanju v razmerju s padajočo vrednostjo našega denarja v meddržavnem prometu, dočim v nasprotnem slučaju (če se bode tečaj močnejših inozemskih valut polagoma oslabeval) takojšnjega znižanja teh stroškov menda ni pričakovati. Kar mimo grede opozarjam na menda notorično dejstvo, da se sedaj za borzno vrednost naših plačilnih sredstev brigajo brez izjeme vsi proizvajalci vsakdanjih potrebščin in po teh borznih tečajih hipoma vravnavajo prodajne cene seveda v smeri navzgor, dočim jim gre ali jim bo šlo popuščanje v cenah naravno bolj počasno od rok. Nikakor pa ne gre radi tega povse naravnega in umestnega pojasa trgovstva, ki se sila težko bori za svoj obstanek, pavšalno dolžiti draženja.

Splošna uvozna carina je res le finančno sredstvo, ne pa tudi ekonomično. Treba bi pa vendar bilo, da pripomore država sama takim industrijam, ki se bore z gorenjimi težkocami, do zdravega razvoja s začasnim omejevanjem inozemske konkurence po nalaganju zaščitne carine na uvažanje zadevnih proizvodov.

Seveda padanje vrednosti denarja drugim industrijam (ki si žele radi tega inflacijo,) zopet mimogrede koristi in to tedaj, če pri hitri cenejši izdelavi blaga le to izvažajo po večini v valutno krepkeje inozemstvo. Ni namen te razprave, da bi se pečal podrobneje s takimi slučajji.

Že iz gornjega sledi, da poslabšani tečaj našega denarja napram inozemskemu oškoduje posebno one domačine, ki so v času mnogokrat le malo dni preje, ko to razmerje še ni bilo v taki meri glede našega denarja neugodno, sklenili dobavne pogodbe v inozemstvu ter se morali zavezati, da plačajo kupnino **efektivno** v inozemski valuti, ki si jo pa morajo nabaviti kot blago pri nas mnogo dražje, nego so se nadjali. Sodstvo, navzlic naravnemu nagonu, pomoči našemu državljanu iz zagate, se postavlja redoma na stališče, da je pogodbo izpolniti. Kako je tu s škodo radi nepravčasne ali radi neizpolnitve sploh, o tem govorimo še pozneje.

Povedal sem ravno, da je v primeri z našim denarjem, o katerem v takih

roma nizke, tako da se bo ta novost kaj kmalu razširila tudi pri nas.

Medtem ko bo oddajna postaja v Domžalah, ostane prejemna postaja, ki mora biti okoli 10 km oddaljena od oddajne postaje, v Ljubljani na mestu, kjer jo je že sedaj montiral g. ing. Osana. Zeleti bi le bilo, da bi se vlada potrudila, da pospeši dobavo potrebnega materiala iz Nemčije in da pridemo čimprej do zaželenih popolnih radio-postaj, ki bo pomenila v gospodarskem in kulturnem razvoju Slovenije znaten korak naprej!

sporih sodišča po nekaki fikciji smatrajo, da je njegova vrednost — saj naj bo denar merilo vrednosti — neizpremenljiva, inozemski denar blago, kateremu (merjeno po našem denarju) vrednost pada in narašča. Večinoma prihaja le slednje v poštev. Kdor vtožuje kako plačilo v tujem denarju, vtožuje prav za prav dajatev blaga in mora dokazati, da se je taka dajatev tudi pogodila. Varno je v mnogih slučajih, da tožitelj stavi za primer, če bi se zavrnil glavni zahtevek, še takozvani eventualni zahtevek na plačilo gotove nadomestne vsote v našem denarju. Ne zadostuje tu v zahtevku (sicer samoumljiv: prim. čl. 336. trg. zak. in § 261. z. odst. izvrš. r.) pristavek, da je dolžan plačati to in to vsoto v inozemskem denarju — ali pa preračunjeno v domačem, po tečaju inozemskega denarja pri nas na dan istinitnega plačila. Pomemben je tako stiliziran tožbeni zahtevek osobito, kadar se opira še na kak drug pravni naslov (odškodnina, obogatitev n. pr.) nego le na pogodbo. O tem še pozneje.

Važno mesto zavzemajo med dobavnodelovnimi pogodbami takozvane stavbne pogodbe, kjer se naročitelju obveže stavbni mojster, da mu zgradi poslopje, recimo hišo. Pri nas se je počelo v povojni dobi živahneje stavbeno gibanje res šele ob času, ko je pričela vrednost denarja resno padati. Tedaj menda ni pri sklepu pogodbe nobeni stavbni mojster več prevzel stavbo po točnem proračunu ter se izrecno zavezal vnaprej, da hoče delo izvršiti točno po tem proračunu, ne da bi za slučajno dražja postala dela zahteval pozneje kako doplačilo (§ 1170a o. d. z.). Marveč si pridržujejo pravico stavbni podjetniki, da po nastalih potrebah preokračujejo posamezne postavke proračuna ob nastalih spremenjenih razmerah, kar mora seveda podjetnik naročilu vsakokrat preje nemudoma naznaniti (§ 1170a, odst. 2 o. d. z.). Take spremenjene razmere pa tiče obično sedaj v okolnosti, da so s padlo vrednostjo denarja narasle mezde in cene stavbnemu materialu. Oporoziti je pa še na okolnost, da traja tu doba jamčevanja po §§ 1167, 933 o. d. z. kar tri leta po izgotovitvi stavbe. Iz tega je jasno, da utegne pri vmesno padli vrednosti denarja stavbenika veljati poprava pomanjkljive stavbe celo več, nego je preje za izvršitev celega dela sam prejel.

Le v eni vrsti dolgodobnih dobavnih pogodb je posegla zakonodaja vmes, da pomore do izenačbe vsled padle vrednosti denarja nastalega nesoglasja med dajtvami in protidajtvami, katerih slednje obstojajo v perijodičnih plačilih.

Omenjena naredba se tiče le dolgodobnih dobavnih pogodb, ki zadevajo dobavo električnega toka ali plina ter so sklenjene med proizvajalci toka ali plina in odjemalci. Spore odločuje posebno razsodišče teh razsodnikov, med temi sodnika po poklicu kot predsednika s sedežem v Ljubljani. To razsodišče je krajevno pristojno, če le ima proizvajalec, naj si bode mogoče tudi inozemski družba, svojo elektrarno (ali plinaro) ter nje napeljavno popolnoma v področju Slovenije in se na le to nanašajo pravni posli, ki so postali v svojih določilih glede jednotnih (ali pavšaliranih) cen za tok in plin sporni. Pri tem ni pomembno, ako so se zadevne pogodbe

sklenile v tuzemstvu ali v inozemstvu. Naredba v svojem najvažnejšem določilu (§ 1. odst. 1.) materijelno-pravnega značaja opravičuje proizvajalca toka ali plina, da z ozirom na obstoj dolgodobno pogodbo primerno zviša pogodbeno ceno, ako zamore dokazati, da so se njegovi proizvodjalni stroški vsled izrednih gospodarskih razmer zvišali za več nego 20% in tega poviška trajno, to je za celo dobo še veljavne dobavne pogodbe proizvajalec ne bi mogel vzdržati brez sorazmerne škode. Zrcali se v tej določbi podobna misel, ki jo izraža že gori navedeni § 1447 o. d. z. (Dalje sledi.)

ITO ZOBNA PASTA je moderno in najboljšo sredstvo za čiščenje zob.

Anton Lapajne.

Tiho in mirno je bilo njegovo udejstvovanje in delovanje, a vendar je bil eden onih maloštevilnih Slovencev, ki se je po svoji lastni pridnosti in izredni vestnosti povsod do vodilnega mesta v naši industriji. Rojen dne 9. novembra 1877 v Idriji, se je po dovršitvi tamošnje 6 razredne ljudske šole in obrtne šole v Gradcu posvetil papirni stroki. Začel je svoje delovanje leta 1895 kot volonter v papirnici Gratwein, družbe Leykam-Josefsthal in se je, zapustivši jo v letu 1902, polagoma specializiral za izdelovanje celuloze. Pot njegova je vodila, kakor običajno ona papirnatih strokovnjakov iz kraja v kraj, iz tovarne v tovarno, samo da se vsestransko izpopolni v svoji stroki. Iz tvornice papirja, celuloze in lesovine v Goricanah, kot čije ravnatelj je sedaj završil svoj zemski poklic, ga je stremljenje po vedno višji izpopolnitvi vodilo v tvornice celuloze Turčanski, Sv. Martin, Kehlheim ob Donavi, v velike tvornice v Zilini na Čehoslovaškem, v Podgoro in Hinterberg, dokler se maja 1913 ni ustalil kot obratni vodja celulozne tovarne v Reberceh na Koroškem. Za nas nesrečni izid koroškega plebiscita mu je kot zavednemu Slovenceu onemogočil daljni postanek. Zaželel si je slobodnih domačih tal, hoteč posvetiti vse svoje moči gospodarstvu osvobodene proste domovine. Po enoletnem službovanju kot ravnatelj Zadrugnih industrijskih podjetij v Kočevju se je vrnil k svojemu pravemu poklicu in prevzel mesto vodečega obratnega vodje v tovarni papirja, celuloze in lesovine v Goricanah in v brusilnici v Medvodah. Storil je to tem raje, ker sta prišli medtem ti dve tovarni kot obrata Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode v domače slovenske roke. Početkom minolega leta je bil imenovan za ravnatelja obeh tovaren, ki so po zaslugi njegovega strokovnega vodstva izdatno povečale svojo delazmožnost. Njegovo stremljenje je šlo vedno po modernizaciji. Na tem potu ga je žalibog prekinila prezgodnja smrt, ki je Združenim papirnicam in naši domači industriji s tem povzročila hud udarec. Saj je legel z Antonom Lapajnetom v grob zaenkrat edini Slovenec-strokovnjak v papirni stroki. Kot ravnatelj vedno pravičen, je imel le dobrobit svoje industrijske panoge pred očmi in se kljub veliki zaposlenosti nikdar ni odtegoval narodnemu delu. Če bo v bližnji bodočnosti stal v Medvodah Sokolski dom, ne bo to morda med drugim tudi njegova najmanjša zasluga. Skratka, celo delovanje pokojnika, spoštovanega od vseh, ki so ga poznali, se je gibalo v znamenju posebne pridnosti in dosledne ter nesebične vztrajnosti, ki je lahko v posnemanju vreden vzor našemu industrijskemu in trgovskemu uradništvu. Slava njegovemu spominu!

Dr. C. P.

Industrija.

Osnovanje zveze vojvodinskih industrijalcev. Industrijalci iz cele Vojvodine so imeli 20. decembra 1923 zborovanje v palači produktne borze, kjer so sklenili, da osnujejo samostavno Zvezo vojvodinskih industrijalcev. Za predsednika zveze se je enoglasno izvolila g. Gjoka Djurdjerskega, veleposesnika

in industrijalca. Nova zveza bo eden izmed najmočnejših gospodarskih faktorjev v Vojvodini, ki predstavlja že danes kapital v iznosu 4 milijard dinarjev.

Angleški industrijci v Moskvi. V Moskvi se nahaja neko angleško odposlanišvo industrijcev v svrhu pogajanj s sovjetsko vlado glede dobave raznih železnih proizvodov, lokomotiv, strojev, v vrednosti več milijonov funtov šterlingov. Naglašja se, da vpliva na pogajanja predstojke priznanje sovjetskih oblasti od strani angleške vlade.

Denarstvo.

Uradni kurzi za preračunavanje. Uradni kurzi za preračunavanje vrednosti tujih vrednot so za mesec januar sledeči: Napoleondor 310 dinarjev, zlata turška lira 350 Din, funt šterlingov 385 Din, dolar 88 Din, 100 švicarskih frankov 1545 Din, 100 francoskih frankov 460 dinarjev, 100 drahem 160 Din, 100 lir 383 dinarjev, 100 čeških kron 258 Din, 100 ogrskih kron 0.45 Din, 100 lejev 46 Din, 100 levov 65 Din, 100 pezet 1100 Din, 100 holandskih goldinarjev 3340 Din, 100 avstr. kron 0.124 Din, 100 belgijskih frankov pa 400 dinarjev.

Pooblaščen obrtna banka. Minister Argovine in industrije je predložil Narodni skupščini predlog o osnovanju pooblaščen Obrtne banke, ki ima namen, da pomaga obrtništvu z dovoljevanjem meničnih posojil in posojil na tekoče račune neposredno obrtnikom ali preko obrtniških zadrug. Osnovna glavica banke znaša 40 milijonov dinarjev, ki so razdeljeni na 400.000 delnic, vsaka po Din 100, nominalne vrednosti. Uplačilo osnovne glavice se bo izvršilo potom dveh emisij, vsaka po 20 milijonov dinarjev. Prva emisija se ima vplačati do konca 1923. Delničarji so država, obrtniki in njihove družine in prijatelji obrtništva, ter vse obrtniške ustanove. Država participira z 40 od sto. Da se dosežejo nameni, ki jih ima banka, se država odreče participaciji na dobičku.

Takse.

Nova emisija kolkov. Dosedaj za kolovanje igralnih kart in domin veljavni kolki po 50 Din so se vsled pojavljanja falzifikatov koncem leta 1923 vzeli iz prometa in hkrati izdali novi kolki, ki se prodajajo pri prodajalcih kolkovnih vrednotnic. Razveljavljeni kolki se morajo zamenati v roku 90 dni, računski rok izza dne 1. januarja 1924.

Carina.

Nov avstrijski carinski tarif. Trgovinsko ministrstvo je izdelalo načrt novega carinskega tarifa, ki ureja industrijske in tudi poljedelske postavke. Načrt se predloži v diskusijo merodajnim poljedelskim korporacijam in poljedelskemu ministrstvu. Med trgovskim ministrstvom ter ministrstvom za poljedelstvo in gozdarstvo se bo načrt obravnaval glede govorilnih postavk. V parlamentu bo carinski načrt predložen v začetku marca in pričakujejo, da stopi novi carinski tarif dne 1. julija 1924 v veljavo. Glede agrarne carine je treba računati s carino na moko. Zmerne carinske postavke so na uvoz mesa, živine in masti.

Pisalni stroj IDEAL-C
THE REX CO., LJUBLJANA.

Promet.

Otvoritev novega poštnega urada. S 1. februarjem prične poslovati pošta v Strugah pri Dobropoljah. V ta namen je razpisana služba poštnega odpravnika. — Prošnje naj se vlagajo pri poštencem in brzojavnem ravnateljstvu v Ljubljani.

Prometne omejitve. Izza dne 1. januarja 1924 je ukinjen v območju direkcije državnih železnic Zagreb celokupen promet na progi Beli Manastir—Baranjsko Petrovo selo, v območju direkcije Beograd na progi Gradsko—Bitolj in Djeneral Hanri—Ohrid in v območju direkcije Subotica na progi Velika Kikinda—Nakovo. Radi ledu na Donavi je do nadaljne odredbe ukinjeno prevzemanje vsakovrstnega blaga preko trajetka Smederovo—Kovin Donava. Za Bosanski Brod tranzit se smejo nakladati le 10 tonski pokriti vagoni, dočim za odprte wagone ta omejitev ne velja.

Izvoz in uvoz.

Cenovnik za zavarovanje valute ob izvozu blaga za čas od 1. do 15. januarja 1924. Službene Novine od 1. januarja t. l. objavljajo nov cenovnik, ki se od cenovnika, ki je veljal do konca leta 1923., razlikuje v sledečih postavkah: pšenica (povišek 10 Din), ječmen (povišek 30 Din), oves (povišek 10 Din), koruza (povišek 10 oziroma 20 Din), koruzna moka (povišek 10 Din), suhe slive (postavke 58—62 povišane po 100 Din), sirove kozlovske kože (znižanje za 2000 dinarjev), stavbeni les, jelkov (znižanje za 4000 Din), stavbeni les, jelkov (krajši bosanskega izvora, znižanje za 2000 dinarjev), stavbeni hrastov les (razžagan, znižanje za 1000 Din). Cenovnik glede lesa tudi v tej obliki ne vstreza dejanskim razmeram v Sloveniji. Skrajni čas bi bil, da bi generalni inšpektorat vendar enkrat upošteval upravičene pritožbe lesne trgovine, ki je vsled previsokega cenovnika ovirana v svojem poslovanju.

Izvoz iz naše države v tretjem četrtletju 1923. V tretjem četrtletju 1923 se je iz Jugoslavije izvozilo: Zita 33.600.318 kg, v vrednosti 135.446.554 Din; koruze 15 milijonov 42.827 kg za 47.304.319 Din; pšenične moke 9.039.615 kg za 53.062.674 Din; gresa 83.673 kg za 564.749 Din; otrobov 923.855 kg za 1.592.940 Din; fižola 4.160.820 kg za 23.314.278 Din; krompirja 464.781 kg za 888.993 Din; svežega mesa 11.458.940 kg za 31 milijonov 941.512 Din; suhih sliv 3.136.577 kilogramov za 12.789.812 Din; vina 396 tisoč 385 kg za 2.267.267 Din; žganja; 1700 kg za 26.166 Din; lekarniške potreščine 763.779 kg za 10.119.089 Din; opija 24.027 kg za 26.162.990 Din; hmelja 569.543 kg za 30.466.748 Din; konj 12 tisoč 767 za 57.541.500 Din; žrebecev 569 za 1.948.946 Din; mezgov 266 za 780.700 Din; oslov 35 za 42.100 Din; govedi 70.995 za 286.636.900 Din; svinj 41 tisoč 801 komadov za 141.105.321 Din; mesnih proizvodov 4.063.639 kg za 94 milijonov 450.760 Din; perutnine 462.841 kilogramov za 9.687.803 Din; svinjske masti 146.453 kg za 5.207.517 Din; masla 58.679 kg za 2.260.972 Din; sira 1.112.855 kilogramov za 35.987.050 Din; jaje 4 milijone 575.943 kg za 150.174.610 Din; govejih in telečjih kož 408.789 kg za 12 milijonov 729.745 Din; ovčjih in kozjih kož 188.061 kg za 5.616.511 Din; jagnjetin 663.447 kg za 27.878.542 Din; kož divjačine 12.656 kg za 8.488.020 Din; drv za kurivo 142.381.201 kg za 63.368.213 Din; lesa za gradnje 246.087.056 kg za 423.931.634 Din; železniških pragov, bukovih 14.624.942 kg za 13.430.719 Din; hrastovih pragov 3.021.110 kg za 4 milijone 144.936 Din; izdelanega lesa 2 milijona 212.015 kg za 7.446.394 Din; ekstrakta 3.315.083 kg za 11.777.560 Din; tanina 1.234.839 kg za 5.604.500 Din; sode 654.012 kg za 2.315.363 Din; kale. karbida 4.048.358 kg za 11.700.785 Din; cijanamida 1.907.068 kg za 4.081.809 Din; ferosilicijuma 1.043.989 kg za 5.932.962 dinarjev; cementa 67.317.168 kg za 42 milijonov 431.951 Din; pločevine 1.581.858 kilogramov za 8.124.223 Din; bakra 18 tisoč 548 kg za 635.052 Din; vseh ostalih rud 193.639.093 kg za 50.508.155 Din; vseh ostalih predmetov 43.413.854 kg za 184.094.571 Din in 12.394 komadov za 683.967 Din; Celotni izvoz v tretjem četrtletju je znašal 829.947.031 kg v vrednosti 1.633.047.441 Din, in 315.714 komadov v vrednosti 534.985.758 Din. Letošnji izvoz v tretjem četrtletju nadkrijuje lanskega v istem času za 276.163 ton v vrednosti 1.209.851.516 dinarjev.

Razno.

Razglas o neodddanih pošiljkah za mesec november 1923 je te dni razposlala poštna direkcija na vse poštne urade v Sloveniji, kjer je v prostoru za stranke občinstvu v pogled. Naslovniki oziroma pošiljatelji teh pošiljk se opozarjajo, da pridejo v dobi enega leta ponje, ker bo sicer poštna uprava, ko ta rok poteče, te pošiljke na javni dražbi prodala, če so brez vrednosti vsebine, pa uničila. Izkupček za prodane pošiljke oziroma gotovina, ki bi se našla v pošiljkah, je na razpolago upravičenim osebam še za nadaljni dve leti potem pa zapade v korist poštne uprave.

Prenočevanje tujcev v Zagrebu. Koncem decembra 1923. je v Zagrebu pre-

nehal poslovati urad za nastanjenje tujcev. Mestno poglavarstvo zagrebsko je odredilo, da se izza dne 1. januarja 1924 ne sme baviti s prenočevanjem tujcev nihče, ki si ni pridobil dovoljenja obrtnega dovoljenja.

Pogajanja med Rusijo in Rumunsko glede Besarabije. Časopisi poročajo, da se bo 15. januarja sestala rusko-rumunska konferenca, ki bo razpravljala o raznih vprašanjih omenjenih držav, posebno o vprašanju Besarabije in rumunskega zlatega zaklada, ki se nahaja v Moskvi. Konferenca se bo vršila na nevtralnem avstrijskem ozemlju na Solnograškem. Čičerin bo predsedoval ruski, Dimandi pa rumunski delegaciji.

Napredovanje ruske obnovitve. Rusija je napravila lansko leto velik korak naprej po poti svoje obnovitve. Po predlanski lakoti so sledile dobre letine in vsa poročila soglasno poudarjajo vidni napredek te velike slovanske dežele. Najvažnejši dogodek je nova ruska ustava, po kateri tvorijo vsi ruski deli Rusije zopet eno politično celoto. Rusija je s to ustavo tudi pravično in temeljito rešila narodno vprašanje. V začetku lanskega leta so Japonci izpraznili vzhodno Sibirijo in vse leto so se vršila neuradna pogajanja za sporazum med tema dvema državama, ki pa so ostala brez vsakega uspeha. V zadnjem času se mnogo govori o priznanju sovjetske vlade s strani drugih držav. Tako priznanje je najbližji cilj sovjetske diplomacije.

Sol v naši državi. Jedilno in industrijsko sol pridobivamo v Kreki in v Siminu Hanu pri Tuzli, na Pagu in v Stonu. V Bosni se je pridobilo leta 1919: v Kreki 30.405.139 kg in v Siminu Hanu 121.023 kilogr.; leta 1920: v Kreki 20.054.610 kg in v Siminu Hanu 3.686.717 kg; leta 1921: v Kreki 24.249.007 kg in v Siminu Hanu 4.416.608 kg. Na Pagu in Stonu je znašal izdelek l. 1919: 3.602.195 kg; l. 1920: 4.310.906 kg in leta 1921: 6 milijonov 857.159 kg. V l. 1921 smo poleg lastnih pridelkov po 34.922.944 kg, porabili še 38.952.973 kg inozemske soli v vrednosti 30.634.625 Din.

Gibanje indeksne številke za preživljanje na Čehoslovaškem v letu 1923. — Indeksna številka za preživljanje je znašala v mesecu januarju leta 1923. še 941. Za februar in marec se je znižala za 7, oziroma 8 enot, v aprilu dvignila za eno enoto, v juniju za 5 enot na 933. A že v juliju znižala za 12 enot, v oktobru za 3 enote in v novembru za 5 enot. Od januarja do decembra se je znižala od 941 na 896 enot.

Blagovni promet Kmetijske družbe za Slovenijo v letu 1922. — Kmetijska družba v Ljubljani je l. 1922. prodala (v kvintalih): 1800 kajmeta, 2500 kaljeve soli (40%), 5750 tomažev žlindre, 1200 kostne moke, 1020 apnenega dušika, 1730 modre galice, 440 žvepla, 16 rafije, 310 pšenice, 200 deteljnega semena, 1200 sena, 1000 slame, 650 otrobov, 760 oljnatih tropin, vrhu tega pa še 345 kmetijskih strojev.

Najboljši

PREMOG, DRVA IN OGLEJE

kupite najceneje pri

Družbi Ilirija, Ljubljana

Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.

Hmelj.

XXXVI. poročilo hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljske kupčije v obče. Zatec, Č. S. R., 31. decembra 1923. Božični prazniki in Novo leto nista ovirala hmeljske kupčije — nasprotno, povpraševanje se vzdržuje in se je danes ob koncu leta še bolj oživelo. Lastniki hmelja tu in na kmetih ne ponujajo svojega blaga in zahtevajo višje cene, kalere tudi dosežejo. Pred prazniki je bila cena za srednje dobro blago 3700 do 3750 čK za 50 kg, danes se pa plačuje za isto blago že po 3800 čK. Hmeljari in drugi lastniki hmelja zahtevajo že po 4000 čK za 50 kg. Tudi za lanski hmelj je nekaj zanimanja in se plačuje do 2800 čK za 50 kg. Z ozirom na te pičle zaloge se mora reči, da je tržni položaj prav zdrav. Naši pivovarji še niso krili s potrebno množino hmelja in bo v to svrhu sedanja zaloge komaj zadostovala. Ker je zima prilisnila, bodo pivovarji in gostilničarji dobivali obilo ledu, kar bo tudi hmeljarstvu v prid. — Savez hmeljarskih društev.

Tržna poročila.

Tedenski sejem v Zagrebu. Zagreb, 3. januarja. Včeraj se je vršil prvi tedenski sejem v novem letu. Dogon domače živine, posebno volov, je bil minimalen, dočim je bilo dovolj telet. Na sejem je bilo prignano mnogo krav iz Srbije. Svinj, domačih in sremskih, je bilo dovolj in so se kupovale predvsem za domačo potrebo. Dovoz krme je bil približno slab in cene so se učvrstile. Povpraševanje po živini je bilo slabo. Nekaj komadov je bilo kupljeno za izvoz na Dunaj in Budimpešto. Cene za kilogram žive vage v dinarjih so nolirale: vola domači l. 13.50 do 15, II. 12 do 13, bosanski l. 11 do 12.50, II. 11, III. 9 do 11, krave domače 10 do 12, bosanske 10; voli iz Srbije 8.50 do 10, teleta 21.50 do 22.50, debele svinje sremske 27.50 do 28.50; domače debele 26.50 do 27, mesnate boljše 24.50 do 25. Krma za meterski cent: seno 100 do 137.50, detelja 150 do 175, olava 150 do 175.

Gibanje cen za kolonijalno blago na zagrebskem trgu v pretečenem letu. Želez kave je bila v pretečenem letu obilna, medtem ko je bila kakovost slaba, tako da je bilo zelo težko dobiti boljše vrste Rio in Santos. Cene, ki so v začetku kampanje v mesecu maju nekoliko padle, so kasneje ponovno narastle. V bodoče se pričakuje veliko povpraševanje, kar bo vplivalo na čvrstost cen. Glede riža je bila situacija za italijanski riž popolnoma drugačna, nego za indijski. Italijanska žetev je bila v letu 1922 tako glede kvalitete, kakor tudi glede kvanitite precej slaba in so bile zbog tega tudi cene primerno visoke, medtem ko je bila žetev v letu 1923 povoljna in cene na bazi svetovne paritete. Indijski riž je noliral na zagrebskem trgu stabilno čvrsto tendenco, tako da je bil indijski riž mnogo dražji od italijanskega. V letu 1922 je bila razlika med italijanskim in indijskim rižom 3 do 4 dinarje, medtem ko je danes komaj 1.25 do 1.50 Din. Zbog tega je boljši italijanski riž konkuriral slabšemu indijskemu. Jedilno olje je v začetku leta 1923 imelo čvrsto tendenco, medtem ko so tekom meseca junija cene znatno padle, a so se h koncu leta dvignile ponovno za 10 od sto. Veliko iznenadenje je povzročil kolosalni uvoz masla v našo državo, ki slovi za eno najbolj bogatih držav Evrope, kar se tiče prečiščereje. Vzrok temu leži v naših cenah, ki se umelno vzdržujejo nad svetlo pariteto in v tem, ker naš kmet prodaja po današnjih cenah samo toliko, kolikor mu je ravno potrebno. Drugi vzrok leži mogoče v prevelikem izvozu debelih prečiščev iz naše države.

Vinski trg. Stanje na vinskem trgu se ni skoro nič izpremenilo. Poraba je padla, kar se opazuje iz današnjih nakupov. Vzrok temu je denarna kriza, vsled kalere so mnogi obrali ustavili delo. Masa delovnega ljudstva je ostala brez posla in zaslužka. Znano pa je, da je delavec najboljši konzument pijače, a če on nima zaslužka, je tozadevna kupčija slaba. Iz Dalmacije, a specijelno iz Sibenika in okolice se je zadnji čas izvozilo 12 do 13 vagonov vina. Cena prvovrstnih vin je 4 dinarje in sicer 11 do 12%. Ker v Kanadi niso zabranjene alkoholne pijače, se tamošnji trgovci zelo zanimajo za naša vina, ki po kvaliteti prav nič ne zaostajajo za ostalimi vini, ki se izvažajo iz Evrope. Naša vina se pošiljajo v Kanado pod firmo francoskih vin, to pa vsled tega, ker obstoji med Francosko in Kanado dogovor o carinoprostem uvozu. — Avstrijski trg miruje. Gostilničarji so svoje božične potrebe pokrili. 12% vina nolirajo 7500 do 8000 aK za liter. 10% vina 8500 aK, 11% vina 9500 aK, 18% vina 6500 do 7500 aK; vino iz leta 1922 5000 do 6000 aK. — Na Ogrskem nolirajo vina od 800 do 2000 oK. — Na Češkem so cene neizpremenjene. Trgovina slaba. Cene kretajo od 3.50 do 3.75 čK za liter. — V Italiji trgovina miruje. Pričakuje se padec cen. — V Rumuniji so

cene vsled pomanjkanja denarja in nezmožnosti izvoza padle. Dobra in šiler vina notirajo 4 leje, najboljša 6 do 8 lejev za liter. — Na Francoskem so cene čvrste ter se računa s ponovnim porastom. — Na Španskem so se cene učvrstile. Stara vina notirajo 2.50 peset, ostala vina do 2.75 peset.

Tržne cene v Mariboru dne 1. januarja 1924. 1 kg govejega mesa I. 25 do 27 Din, II. vrste 22 do 24 Din, III. vrste 16 do 20 Din; 1 kg svežega jezika 24 dinarjev; 1 kg vampov 7 do 9 Din; 1 kg pljuč 9 Din; 1 kg ledvic 4 Din; 1 kg gobca 10 Din; 1 kg možgan 20 Din; 1 kg parkljev 6 Din; 1 kg vim 10 Din; 1 kg loja 20 Din. Teletina: 1 kg telefine 26 do 30 Din; 1 kg telefine II. 24 do 25 dinarjev; 1 kg jefer 24 Din; 1 kg pljuč 15 Din. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa 30 do 40 Din; 1 kg jefer 20 Din; 1 kg ledvic 25 do 30 Din; 1 kg glave 20 do 25 Din; 1 kg slanina 35 do 40 Din; 1 kg papricirane slanina 43 Din; 1 kg prekajene 38 Din; 1 kg masli 38 do 41 Din; 1 kg prekajenega mesa 40 do 48 Din; 1 kg šunke 55 do 58 Din. Drobica: 1 kg koštrunovega mesa 17.50 do 20 Din. Klobase: 1 kg krakovskih klobas 50 do 52 Din; 1 kg pariških 32 Din; 1 kg sa-

falad 32 Din; 1 kg hrenovk 36 Din; 1 kg kranjskih 52 Din. Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. 12 do 15 Din; 1 kg konjskega mesa II. 8 do 10 Din. Kože: 1 komad konjske kože 150 do 200 Din; 1 kg goveje kože 17.50 do 22.50 Din; 1 kg telečje kože 30 Din; 1 kg svinjske kože 11.50 Din; 1 kg gornjega usnja 120 dinarjev; 1 kg podplavov 80 do 125 Din; Perutnina: 1 majhen piščanec 20 do 27.50 Din, večji piščanec 28 Din do 40 Din; 1 kokoš 48 do 55 Din; 1 raca 45 do 70 Din; 1 gos 80 do 100 Din; 1 puran 140 do 200 Din; 1 majhen domači zajec 20 Din, večji 30 Din. Divjačina: 1 zajec 60 do 80 Din; 1 kg srne 15 do 20 Din. Ribe: 1 kg krapov 35 Din; 1 kg belic 30 Din; 1 kg ščuk 30 Din. Mleko, sir, maslo: 1 liter mleka 3.50 do 4 Din; 1 kg smetane 16 do 18 Din; 1 kg sirovega masla 55 do 57 Din; 1 kg emendolskega sira 150 Din; 1 kg polemčalskega sira 70 do 80 Din; 1 kg trapiševskega 35 do 40 Din; 1 kg grojskega sira 35 do 40 Din; 1 kg lilskega sira 40 do 45 Din; 1 kg parmazana 200 Din; 1 kos sirčka 6 do 10 Din; 1 jajce 2.25 do 2.75 Din. Pijača: 1 liter vina novega 8 do 11 Din, starega 12 do 15 Din; 1 l pive 6.50 Din; 1 steklenico pive 3.25 Din;

1 liter žganja 20 do 30 Din. Kruh: 1 kg belega kruha 7 Din; 1 kg črnega kruha 6 Din; 1 žemlja 0.50 Din. Sadje: 1 kg jabolok II. 8 Din; 1 kg jabolok III. 4 Din; 1 kg sljiv posušenih 7 do 8 Din; 1 kg surovega kostanja 2.50 Din, pečenega 5 Din; 1 kg hrušk II. 6 do 8 Din; 1 limona 0.50 do 1.50 Din; 1 oranža 1 do 3 Din; 1 kg fig 12 do 15 Din; 1 kg mandeljev 50 Din; 1 kg orehov 8 Din; 1 kg luščenih orehov 30 Din.

Dobava, prodaja.

Dobava raznega materiala. Pri oddenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 16. januarja 1924 ofertalna licitacija glede dobave železnega, kovinskega, električnega, vrvarskega, stavbnega in drugega materiala za pomorski arzenal v Tivlju.

Dobava desk za izdelovanje zabojev. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 16. januarja 1924 ofertalna licitacija glede dobave 80.000 desk za izdelovanje zabojev.

Dobava cerezina. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 19. januarja t. l. ofertalna licitacija glede dobave 20 kg cerezina.

Dobava električnega materiala. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 18. januarja t. l. ofertalna licitacija glede dobave električnega materiala za vzdrževanje in moniranje električnih vodov za razsvetljavo.

Dobava dlet in obličev. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 18. januarja t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave dlet in obličev.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

5 kg la svinjskega mesa, vrste po želji za 150 Din. — 5 kg la suhega svinjskega mesa, vrste po želji za 190 Din. — 5 kg sveže slanina brez kože 190 Din. — 5 kg svežega sala 200 Din. — Vse franko po povzetju razpošilja

Josip Ducháč
Pakrac, Slavonija.

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rničee, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezeno, svilo, tehnične decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Najcenejše nove in rabljene PISALNE STROJE

v specialni mehanični delavnici za popravo pisalnih, računalnih, razmnoževalnih in kopirnih strojev **Ludovik Baraga, Ljubljana**

Šelenburgova ul. 6./I. nadst. Pisarniška oprema vedno v zalogi.

Barvni trakovi, karbon-indigo papir ter vse druge potrebščine.

Stroški pri uporabi bencina
Vozi brez bencina!

Adaptiraj tvoj avto, traktor ali stabilni motor z patent.

„Hag-Generatorjem“

Prospekt in reference daje

Jugo-Hag

LJUBLJANA, Bohoričeva ulica 24

Telefon št. 560

Stroški pri uporabi oglja

LJUBLJANA

SINON GREGORČEVA ULICA 13

Telefon št. 552

se priporoča

za naročila vseh v njeno stroko spadajočih del.

Lastna knjigovoznica.
Izvršitev točna in solidna!

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

Trgovina s hišnimi potrebščinami, emajlirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.

Na debelo!

Na drobno!

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,

Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzer, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. En gros!

Rusi

Slaniki oviti

Prekajene ribe

(Bücklinge)

Ostseeheringe

Kumarce

la znajmske v soli

in kislu

Paradižni sok

la domač, čist, v

dozah

„Konserva“

Prva jugoslovanska industrija za konzerve rib, sočivja in sadja, družba z o. z.

Maribor

Zahtevajte cenik!

Najfineje perilo za gospode in delavstvo

priporoča

Tovarna perila „TRIGLAV“

v Ljubljani.

Cenjene trgovce v mestu in na deželi se opozarja na priložnostni ogled sortirane zaloge perila v skladišču **Kolodvorska ulica št. 8 nasproti hotela „Štrukelj“**

Oglašajte v „Trgovskem listu“!

AVTO

bencin, pnevmatika olje, mast, vsa popravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi Jugo-Avto, d. z o. z. v Ljubljani.

TVRDKA

A. VOLK
LJUBLJANA

Veletrgovina žita in mlevskih izdelkov

priporoča iz svoje zaloge

vse vrste pšenične

moke najboljših

banaških

mlinov,

olrobe, koruzne

in ajdove izdelke, kašo,

ječprenj, nadalje pšenico,

koruzo, oves, fižol

in druge

poljske pridelke.

Telefon št. 449.

Brzjavaj: VOLK.

ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Wertheim - blagajne

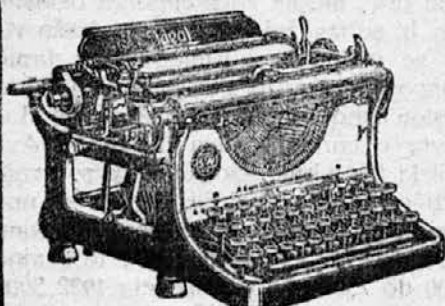
za vzdiranje

vloma in ognjavarne, v vsakem stanovanju ozir. prostoru z majhnimi stroški nevidno namestitljive, v 6 različnih velikostih dobavljiva in popis s cenikom brezplačno razpošilja LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA, LJUBLJANA

Bleiweisova cesta št. 18

!! Provizijski zastopniki naj se javijo !!

Naročajte in razširjajte Trgovski list!

TELEFON 268
USTANOVLJENO LETA 1906

IDEAL

Najpopolnejši stroji.
Vsak kupec najboljša referenca. — Tudi na obroke dobavi tvrdka

Ljubljana
Gradišče št. 10

THE REX CO.

ERIKA

Zagreb

Duga ulica 32

